

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

27 מאי 2015
ט' סיון תשע"ה
הוד. 1094/15

הודעה לעיתונות

האם הירקות והפירות האורגניים שאתם רוכשים באמת אורגניים?

משרד החקלאות מפרסם את הסקר השנתי לבדיקת התוצרת האורגנית בישראל: איפה נמצאו חומרי הדברה במוצרים אורגניים? האם הצרכן יוכל למצוא תוצרת אורגנית במדפי החנויות? כמה חקלאים מגדלים תוצרת אורגנית בישראל? כמה דונמים מגודלים? ועוד

התוצרת החקלאית האורגנית הטרייה והמעובדת מן הצומח מפוקחת על ידי משרד החקלאות ופיתוח הכפר על פי חוק משנת 2008, עת נכנסו התקנות להסדרת הייצור והמכירה של תוצרת אורגנית מן הצומח לתוקף, ומשנת 2013 תקנות תוצרת אורגנית מן החי. צרכן המעוניין לצרוך תוצרת אורגנית צריך לחפש את הסמל האורגני האחיד של משרד החקלאות ופיתוח הכפר על המוצרים האורגניים, על מנת לדעת בביטחון כי המוצר שהוא רוכש אכן גודל ויוצר על פי הסטנדרט האורגני והוא מפוקח על ידי אחד מגופי האישור והבקרה שהסמיך משרד החקלאות ("סקאל ישראל", "אגריאור" ו"איי קיו סי - המכון לבקרה ואיכות").

מאז כניסת החוק לתוקף, מבצע המשרד "פיקוח על" בנוסף לביקורת השוטפת שמבצעים גופי הפיקוח על התוצרת האורגנית בישראל הן ברמת שאריות חומרי הדברה והן ברמת עקיבות וסימון המוצרים לצרכן. המוצרים שנבדקו במסגרת סקר שנת 2014 כללו **תוצרת טרייה ומעובדת**, ביניהם: פירות וירקות, לחמים, דגני בוקר, אבקות להכנת משקאות וכו'.

בשנת 2014 חלה עלייה בשאריות חומרים אסורים בתוצרת אורגנית. על פי תוצאות הסקר, בשנה שחלפה נמצאו חריגות ב- 8.8% מהדגימות, לעומת 3.8% בשנת 2013, מהמוצרים עם חריגה בשאריות חומרי הדברה. במסגרת הביקורת של שנת 2014 נבדקו 80 דגימות לבדיקת שאריות חומרים אסורים בחקלאות אורגנית: 46 מוצרים טריים, 28 מוצרים מעובדים ו-6 דגימות של תשומות לחקלאות אורגנית. ב-4 דגימות (5%) שנמכרו בנקודות המכירה נמצאו שאריות חומרים אסורים:

1. מחית תפוחי עץ – העוסק ביצע החזרה יזומה של כ-200 מוצרים מהחנויות השונות.
2. אבקת חרובים – מדובר באצווה ישנה שלא נמצאה יותר על המדפים.
3. בצל ירוק – לאחר ביצוע תחקיר לבחינת התנהלות העוסק, נמצא כי העוסק אינו מקיים את הנדרש בחוק ובתקנות. אי לכך ההיתר האורגני נשלל מהעוסק. העוסק לא יוכל לחזור לעסוק בחקלאות אורגנית, אלא באישור משרד החקלאות ופיתוח הכפר.
4. אשכולית אדומה – התוצרת נפסלה. אישור שיווק אשכולית אורגנית בעונת השיווק הבאה מותנה בבדיקות מעבדות תקינות.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

ב-3 דגימות (3%) שנלקחו מבתי אריזה, מפעלים, מגדלים ומשתלות נמצאו שאריות חומרים אסורים:

1. נענע אורגנית – נמצאו שאריות מחומר מותר בחקלאות אורגנית, אבל ברמה הגבוהה מהרמה המותרת. התוצרת נפסלה. אישור שיווק נענע אורגנית מותנה בבדיקות מעבדות תקינות.
2. בצל יבש – נמצאו שאריות חומרים אסורים לשימוש בחקלאות אורגנית. לאחר ביצוע תחקיר לבחינת התנהלות העוסק, נמצא כי העוסק אינו מקיים את הנדרש בחוק ובתקנות. אי לכך ההיתר האורגני נשלל מהעוסק. העוסק לא יוכל לחזור לעסוק בחקלאות אורגנית אלא באישור מנהל השירותים להגנתה צומח ולביקורת.
3. שתילי סלרי – בוצע תחקיר במשתלה לבחינת מקור הזיהום. המשך שיווק שתילים אורגניים הותר לאחר קבלת תוצאות בדיקות מעבדות תקינות.

השינוי באחוזים בין השנים 2009-2014 לחריגות בשאריות חומרי הדברה בתוצרת חקלאית אורגנית:

2014	2013	2012	2011	2010	2009	% חריגה
8.8%	3.8%	6.8%	3.6%	8.6%	24%	שאריות חומרי הדברה

בשנת 2014 נרשמה עלייה במספר העוסקים בחקלאות אורגנית - בשנת 2013, נרשמו 593 עוסקים בעלי היתר אורגני, לעומת שנת 2014, בה נרשמו 642 עוסקים בעלי היתר אורגני. עלייה של 7.63%. רוב העלייה נרשמה קרב יבואני מוצרים אורגניים לישראל, 24 יבואנים בשנת 2013, לעומת 38 בשנת 2014. ענף היבוא ממשיך להתפתח הודות להיצע מוצרים אורגניים רחב וביקוש עולה למוצרים מוכרים לצד מוצרים חדשים. שיעור עלייה נוסף נרשם בקרב מספר המגדלים האורגניים בישראל של 4.4% - 326 מגדלים בשנת 2013, לעומת 341 בשנת 2014.

מבחינת סוגי הגידולים, בירקות נרשמה עלייה של למעלה מ-50% בשטחי הגידול של דלורית, שום, תות שדה. בפירות נרשמה עלייה גדולה באפרסק, ליצוי, מורינגה, נקטרינה, פטל אדום, פסיפלורה וקיווי. בגידולי שדה נרשמה עלייה גדולה בגידולי תירס, פפריקה וכותנה. ירקות בהם נרשמה עלייה מתונה יותר בשטחי הגידול: עגבנייה וקישוא. בפירות נרשמה עלייה מתונה באוסנה, אגס, אפרסמון והדרים. בגידולי שדה נרשמה עלייה מתונה בגידול בטטה. ירקות בהם חלה הפחתה משמעותית בשטחי הגידול: אבטיח, ארטישוק, סלק, עגבניית שרי, דלעת יפנית ודלעת ערמונים. בפירות נרשמה ירידה בחוובה, פיטאיה, שיזף סיני וספודילה. בגידולי שדה נרשמה ירידה בגידולי גזר, חיטה, חימצה, חמניות, שיבולת שועל, תלתן ותפוח אדמה. גידול נוסף נרשם במוצרי "גן ירק" (צורת גידול מקובלת עבור שטחים בהם הרכב הגידול משתנה באופן תכוף), עלייה של 26.5% - 1,902 דונם של גני ירק בשנת 2013, לעומת 2,587 דונם בשנת 2014.

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

בחישוב כלל שטחי החקלאות האורגנית, ניתן לראות סטגנציה בגידול הירקות האורגניים שנשארו כמעט ללא שינוי - 3,771 דונם של ירקות בשנת 2013, לעומת 3,778 דונם בשנת 2014; ירידה של 9.28% בגידול הפירות האורגניים - 16,428 דונם של פירות בשנת 2013, לעומת 15,039 דונם בשנת 2014; עלייה של 16.5% בגידול הדרים אורגניים - 1,875 דונם הדרים בשנת 2013, לעומת 2,246 דונם בשנת 2014; מהנתונים ניתן לראות כי חלה ירידה של 26.5% בגידולי שדה האורגניים - 32,105 דונם של גדיש בשנת 2013, לעומת 23,597 דונם בשנת 2014.

במהלך שנת 2014 נבחנו גם נקודות המכירה של תוצרת אורגנית טרייה ומעובדת. במסגרת הבדיקה נבחנו, בין השאר, תיעוד ועקיבות, הפרדה באחסון, סימון מדפי המכירה, ביצוע בדיקות מעבדה ועוד. התוצאות אכזבו במיוחד, ב- 93% מנקודות המכירה נמצא סימון מדפים שלא תואם למוצרים במדף, וב- 43.7% מנקודות המכירה נמצא תיעוד לא תקין כך שלא ניתן לעקוב אחר מקור התוצרת (ספק / מגדל).

רקע על חקלאות אורגנית

החקלאות האורגנית בישראל מהווה כ- 1.5% מכלל התוצרת החקלאית המיוצרת בישראל וכ- 13% מכלל הייצוא החקלאי. בענף עוסקים כ- 600 אנשים, מתוכם כ- 330 מגדלים. כ- 62,500 דונם מגודלים כאורגני לפי הפילוח: גידולי שדה - 26.5%, ירקות - 33.5%, פירות - 31%, תבלינים - 1%, שונות - 8% (צמחי מרפא, פרחים וכו').

בנוסף לגידול לטובת הצריכה המקומית, מייצאת ישראל תוצרת אורגנית למדינות האיחוד האירופי בשנת 2013 יוצאו 85,504 טון ירקות, 2,192 טון פירות ו- 2,230 טון פירות הדר.

מיום החלת החוק הוסדר נושא התוצרת האורגנית במדינת ישראל - באילו רכיבים אסור ומותר להשתמש במוצרים אורגניים, איך יש לגדל תוצרת אורגנית ובאילו הגבלות (מרחק משדה גידול "רגיל", השקיה, מניעת סחף), כיצד ניתן להסב חלקה "קונבנציונאלית" לאורגנית, כיצד יש לארוז, לאחסן ולשנע את התוצרת החקלאית האורגנית, איך יש להציג את התוצרת האורגנית בנקודות השיווק, כיצד עליה להיות ארוזה ומה צריך להיות מסומן עליה, איזה פיקוח ובקרה נעשה על תוצרת אורגנית ועוד.

אי מה צריך לעשות? יש לחפש את הסמל האורגני האחיד של מדינת ישראל (משרד החקלאות) על

אריזת המוצר (פירות, ירקות, מוצרים ארוזים) ואת סמל הפיקוח של אחד מגופי האישור והבקרה המוסמכים לתת למגדל וליצרן האורגני את ההיתר לסמן את המוצר כאורגני. בינואר 2014 אישרה הכנסת תיקון בחוק האורגני לפיו "מופקעת" המילה אורגני אך ורק למוצרים הנושאים את סמל המשרד. המשמעות היא כי מוצר שנקרא "אורגני" מחויב לשאת הסמלים ולעמוד בדרישות החוק.

בברכה,
דפנה יוריסטה
דוברת משרד החקלאות ופיתוח הכפר